

STRATEGIA NAȚIONALĂ

împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022

I. Introducere

Traficul de persoane continuă să fie un fenomen în plină evoluție atât din punctul de vedere al interesului manifestat de traficanți, aflați într-o neconținută căutare de mijloace de îmbogățire rapide și ilegale, cât și, într-o manieră firească și proporțională, al interesului manifestat de marile organisme internaționale angrenate în contracararea acestui fenomen.

Ținând cont de criteriul veniturilor, traficul de persoane este una dintre cele mai profitabile infracțiuni, fiind situată pe al treilea loc în lume, surclasată doar de către traficul de droguri și de cel de armament. În același timp, aceasta continuă să fie și una dintre infracțiunile cu cele mai grave consecințe în planul umanitar, astfel că afirmația "în spatele fiecărui număr se ascunde o viață, un suflet, un destin, iar ceea ce este peste zero deja este prea mult"¹ își găsește cu prisosință locul într-un context în care acțiunile societăților umane moderne urmăresc să își specializeze resursele - politici, acțiuni sociale, profesioniști bine pregătiți etc. - pentru a oferi tuturor formelor de criminalitate organizată și, în particular, traficului de persoane un răspuns necruțător, inteligent și adaptat, susceptibil de a reduce cât de mult numărul victimelor, de a diminua și controla cât de mult riscurile și vulnerabilitățile și de a pedepsi cât mai aspru un număr tot mai mare de traficanți.

În acest context, foarte important de înțeles este și faptul că, într-o viziune globală, în care granițele în fața criminalității "individuale" și a celei organizate au încetat de mult să mai existe, traficul și exploatarea economică, sexuală sau de orice altă natură a milioanele de ființe umane vor însoți, probabil, umanitatea, până la apusul ei, iar societățile contemporane nu pot urmări "eradicarea" traficului de persoane decât sub spectrul derizoriului.

În încercarea de limitare a dimensiunilor acestui fenomen, de mai bine de 15 ani, guverne, organizații interguvernamentale și neguvernamentale din întreaga lume au acordat traficului de persoane o importanță semnificativă, încheind în acest scop largi tratate și parteneriate internaționale, adoptând cadrul legislativ necesar și stabilind standarde pentru asistența acordată victimelor traficului și urmărirea în justiție a traficanților. Și România, în dorința de aliniere la standardele internaționale, a acordat atenția cuvenită unui astfel de demers, adaptându-și instrumentele de lucru și elaborând astfel legi și mecanisme care tratează fenomenul la nivel național, regional și local.

Interesul și preocuparea pentru contracararea impactului acestui tip de criminalitate s-au manifestat în mai toate planurile societății, de la societatea civilă la Parlament, fiecare uzitând de instrumentele disponibile pentru a se angaja în prevenirea și combaterea traficului. Un exponent al interesului manifestat la nivel politic și parlamentar este cel al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, care, de la înființarea lui în 2009, și-a crescut implicarea în efortul de conștientizare la nivel public a pericolului reprezentat de traficul de persoane prin sprijinirea altor actori sociali atât prin intermediul activității grupului, dar și prin acțiunea directă a parlamentarilor, membri ai acestui Grup. Această manifestare vine în contextul în care Parlamentul României a fost primul dintre parlamentele naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene care a inițiat o procedură menită să contureze parteneriatul și schimbul informațional dintre actorii relevanți din toate sectoarele administrației publice și societatea civilă, în scopul prevenirii și combaterii eficiente a traficului de persoane, reușind, în perioada de implementare a Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2012-2016, să imprime la nivelul Parlamentului o viziune pe termen mediu și lung cu impact în efortul antitrafic la nivel național, contribuind totodată prin organizarea de audieri, consultări și conferințe cu participare internă și internațională axate pe teme esențiale și concrete la concentrarea interesului diverselor segmente sociale asupra aspectelor deficitare care necesitau îmbunătățiri.

În ceea ce privește importanța reglementării normative a fenomenului traficului de persoane, aceasta joacă rolul consistent al orientării acțiunilor instituționale ale agenților sociali care participă în diferitele arii de intervenție fie către combaterea infraționalității, fie către intervenția bazată pe conceptele de prevenire - cea care urmărește protecția și asistența specializată a victimelor ori cooperarea între instituții sau între acestea și organizațiile societății civile de profil.

Pornind de la aceasta, dar și pentru a răspunde apelului lansat de factorii de decizie din Uniunea Europeană, de a oferi o reacție clară și cuprinzătoare în direcția unor politici multidisciplinare, coerente și coordonate, referința anilor 2011-2012 în România este dată de eforturile cumulate ale reprezentanților diferitelor autorități publice centrale și organizații ale societății civile în elaborarea strategiei naționale în domeniul prevenirii, asistenței victimelor și combaterii traficului de persoane (SNITP) pentru perioada 2012-2016. Astfel, ca rezultat al demersurilor de reglementare legislativă din aria politicilor publice, SNITP 2012-2016 și-a fixat ca scop dinamizarea activităților instituțiilor statului, încurajarea participării și implicării organizațiilor internaționale și neguvernamentale în lupta împotriva traficului de persoane, motivarea cooperării interinstituționale și internaționale, aducerea în

mentalitatea colectivă a realității problematice a acestui fenomen prin trimitere la efectele negative implicate și adaptarea și îmbunătățirea calității serviciilor de asistență oferite victimelor traficului de persoane.

Dincolo de analizarea reușitelor și punctelor slabe ale autorităților române în ceea ce privește implementarea acestui document de politică publică pe parcursul celor 5 ani, o remarcă pe care o considerăm oportună și care trebuie avută în vedere este și manifestarea traficului de persoane sub forma unui fenomen social și infracțional cu un puternic caracter internațional, în interiorul unei ecuații de tip cerere-ofertă, a cărei abordare trebuie să se realizeze dintr-o perspectivă în care eforturile României trebuie dublate și de cele ale țărilor de destinație într-o încercare conjugată de limitare a efectelor acestui fenomen.

Această mențiune apare ca necesară în contextul în care, în ultimii ani, România a fost, în principal, o țară de origine pentru victimele traficului de persoane, într-o condiție de vulnerabilitate crescută a unor segmente de populație în căutare de oportunități mai bune de viață. În aceeași măsură, țările europene au continuat să păstreze statutul de țări de destinație pentru cetățeni români atrași în situații de trafic și exploatare. Cererea venită din partea consumatorilor de servicii sexuale, a angajatorilor care au căutat forță de muncă ieftină și "contractualizată" în afara sau la limita condițiilor legale au încurajat alimentarea "pieței" din unele țări europene cu victime sigure, vulnerabilizate de condiții de viață rudimentare ori de atitudini și prejudecăți care i-au pus pe oameni în situații extrem de riscante, implicate în variate conjuncturi de trafic și exploatare a competențelor și aptitudinilor lor, mai mult sau mai puțin calificate (exploatare prin muncă forțată, oferirea de servicii sexuale, cerșetorie, obligarea la comiterea furturilor, exploatare prin furtul identității²etc.).

² Începând cu anul 2013, 30 de cetățeni români au fost recrutați și duși în Danemarca, cu promisiunea unui loc de muncă. Odată ajunși în Danemarca, acestora li s-a utilizat identitatea reală pentru fraudarea sistemului danez de taxe și impozite, a unor bănci, instituții de credit și unități comerciale daneze. Cazul a fost cunoscut sub denumirea de "Cuibul de viespi".

În fața unui fenomen dinamic și complex ce presupune apariția permanentă a noi și noi forme de manifestare, tehnici, instrumente și metode de lucru și analizând unele statistici, cercetări și rezultate recente în domeniu, apare ca tot mai evidentă necesitatea unei intensificări și adaptări a eforturilor în vederea creșterii nivelului de înțelegere și abordare a fenomenului de trafic.

Remarcând eficacitatea restrânsă a unora dintre acțiunile derulate, precum și faptul că traficul prin exploatarea de orice fel se menține la un nivel ridicat, reacțiile față de cei afectați fiind în continuare nu tocmai corespunzătoare, în contextul finalizării perioadei de implementare a Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2012-2016, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, în calitate sa de responsabil cu elaborarea strategiei naționale în domeniul traficului de persoane, a inițiat elaborarea prezentei strategii în care au fost implicate principalele instituții publice cu responsabilități în acest domeniu de activitate, precum și organizații neguvernamentale ce desfășoară activități de prevenire și asistență a victimelor traficului de persoane.

În vederea redactării proiectului Strategiei au fost organizate mai multe întâlniri de lucru ce au vizat, în principal, identificarea problemelor întâmpinate în realizarea activităților caracteristice domeniilor de acțiune împotriva traficului de persoane și conturarea obiectivelor generale ale Strategiei.

Instituțiile participante la elaborarea strategiei au fost:

Ministerul Afacerilor Interne (Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, Inspectoratul General al Poliției Române - Direcția de combatere a criminalității organizate, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General pentru Imigrări), Ministerul Public (Direcția de investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism), Ministerul Justiției (Direcția națională de probațiune, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate), Ministerul Muncii și Justiției Sociale (Inspeția Muncii, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați), Ministerul Afacerilor Externe (Direcția drepturile omului protecția minorităților și Consiliul Europei, Direcția relații consulare), Ministerul Sănătății (Agenția Națională de Transplant, Direcția generală de asistență medicală și sănătate publică), Ministerul Educației Naționale (Direcția învățare pe tot parcursul vieții).

În ceea ce privește implicarea societății civile în elaborarea proiectului actualei strategii facem precizarea că aceasta a fost una destul de restrânsă.

Perioada de implementare a măsurilor din prezenta strategie este 2018-2022.

II. Repere privind victimele traficului de persoane în perioada 2012-2016

Traficul de persoane în perioada anilor 2012-2016, cu toate elementele care definesc intervenția împotriva acestui fenomen social și infracțional, a ținut ocupată agenda de lucru a instituțiilor și organizațiilor românești responsabile de contracarare și de protejarea și sprijinirea victimelor. Activitățile de investigare polițienească și urmărire penală au adus în vizorul autorităților de aplicare a legii românești un număr ridicat de persoane, fapt care a condus ca în 2016 numărul persoanelor condamnate definitiv pentru infracțiuni de trafic de persoane, minori și pornografie infantilă să ajungă la 333. Aceleași activități investigative, completate cu intervenția punctuală a organizațiilor neguvernamentale românești și străine pentru prevenirea actelor de exploatare și sprijinire a victimelor traficului, au condus la înregistrarea de către sistemul românesc a unui număr de 4.330 de victime identificate în perioada anilor 2012-2016.

Dimensiunea victimelor identificate în perioada anilor 2012-2016 este cu 40% mai mică decât cea din perioada de implementare a Strategiei naționale anterioare 2006-2010. Astfel, 4.330 de victime, femei și bărbați, în majoritate cetățeni români, au fost victime ale exploatării de orice fel, victime atât pe teritoriul României, cât și pe teritoriul altor state, în special, europene.

Dacă perioada anilor 2006-2010 era apreciată de către specialiștii antitrafic ca fiind perioada în care intrarea României în Uniunea Europeană și deschiderea granițelor României către statele europene, urmate de resimțirea crizei economice mondiale, au sporit nevoia cetățenilor români de angajare în activități cu risc ridicat, precum migrația la muncă în străinătate pe fondul pierderii locului de muncă în țară, perioada anilor 2012-2016 nu este neapărat caracterizată de schimbări geo- politice sau economice marcante. Cu toate acestea, condițiile socioeconomice scăzute din țara noastră, comparativ cu multe alte state europene, interpolate cu alți factori de risc demografic și culturali, au contribuit în această perioadă la o continuă activitate în sfera traficului de persoane și la identificarea unui număr semnificativ de victime ale acestei infracțiuni.

Particularitățile acestui cincinal sunt reprezentate de expansiunea internetului, dezvoltarea tehnologică, accesul ridicat la internet al românilor și utilizarea acestora în susținerea și dezvoltarea activităților infracționale din sfera traficului de persoane. Dezvoltarea tehnologică și expansiunea utilizării internetului în viața cotidiană reconceptualizează formele de relaționare socială. Mediul astfel creat de rețelele de socializare, sub auspiciile anonimatului și prin propagarea virală de conținut, devine un spațiu adecvat și propice pentru inițierea și chiar coordonarea de activități infracționale.

Forme de exploatare, din ce în ce mai diversificate, din ce în ce mai complexe și din ce în ce mai dificil de conceptualizat și abordat de către autoritățile judiciare și de cele responsabile cu protecția și asistența victimelor, aduc în prim plan nevoia de reacție anticipativă, flexibilitate acțională și adaptarea serviciilor de asistență acordate victimelor. Criza statelor europene de a gestiona puternicul flux de migrație dinspre Orientul Mijlociu și din state africane, afectate de conflicte armate sau grupări teroriste, aduce în prim plan capacitatea statelor europene de sprijinire și includere a refugiaților în programe de integrare și azil, dar și de prevenire a actelor infracționale și a problemelor contextuale medicale și socioeconomice în taberele de refugiați și în regiunile europene puternic populate de refugiați.

Traficul de migranți proveniți din regiunile mai sus-menționate a ajuns la cote alarmante în ultimii ani, iar specialiștii în domeniul combaterii migrației ilegale și drepturile omului apreciază că există un risc pentru propensiunea la trafic de persoane, proxenetism, abuz, exploatare. În acest context, autoritățile române responsabile în materia politicilor publice pentru imigrări, drepturile omului și prevenirea infracțiunilor, prin eforturi concentrate, ar putea să aibă o atitudine proactivă de gestionare a situațiilor în eventualitatea intrării și stabilirii unui număr semnificativ de migranți. Particularitățile sociodemografice ale populației victimelor identificate pot fundamenta orientările antitrafic naționale de prevenire și îmbunătățire a cunoștințelor privind riscul la trafic de persoane, în special când acestea sunt prezentate prin plasarea în contextul național specific, demografic și social al României.

Intensitatea traficului de persoane din perspectivă victimologică

Rata de victimizare națională și locală

Condiția de vulnerabilitate și multitudinea factorilor care contribuie la victimizarea prin trafic de persoane trebuie înțeleasă luând în considerare contextul local și comunitar, individual și familial. Unitatea cea mai la îndemână în acest moment pentru a scoate în evidență amploarea traficului de persoane la nivel local este de raportare a datelor victimologice la populație. Identificarea situației microsociale se poate transpune în concentrarea și direcționarea resurselor antitrafic la nivel local. Astfel, pentru perioada anilor 2012-2016, media ratei de victimizare anuală³ a traficului de persoane la nivel național a fost de 4.33⁴, altfel spus: "În fiecare an, 4 din 100000 de locuitori rezidenți ai României au fost victime ale traficului de persoane". Numărul victimelor identificate este o unitate de măsură care ne oferă imaginea cantitativă a victimizării, însă rata de victimizare este acea unitate de măsură care raportează

acest fenomen social și criminogen la populație, reușind să schimbe percepția dimensiunii naționale, dar și locale a acestei probleme (de exemplu: a se urmări județele Ialomița și Covasna prin compararea pozițiilor în cele două tabele). Cu cât rata de victimizare este mai ridicată, cu atât probabilitatea ca populația să se confrunte cu condiții și factori numeroși de vulnerabilitate este una ridicată.

³ Rata de victimizare este măsurată la un raport de 100.000 de locuitori, Pentru o populație a României raportată de Institutul Național de Statistică prin TEMPO de: 20.095.996 locuitori în 2012, 20.020.074 locuitori în 2013, 19.953.089 locuitori în 2014, 19.870.647 locuitori în 2015, 19.760.314 locuitori în 2016.

⁴ Pentru un număr total de victime, N = 4318.

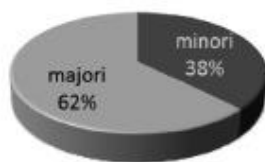
Ierarhia județelor în funcție de rata de victimizare prin trafic de persoane/minori la o populație de 100000 de locuitori		Ierarhia județelor în funcție de incidență (numărul victimelor identificate în perioada 2012-2016)	
10.04221	Ialomița	Mureș	242
8.824532	Mureș	Bacău	232
8.336767	Covasna	Dolj	220
7.622975	Bacău	Brașov	206
7.482476	Brașov	Constanța	199
7.438797	Olt	Iași	188
7.088112	Galați	Galați	187
6.794861	Sălaș	Timiș	173
6.764523	Dolj	Argeș	159
6.184484	Vaslui	Olt	159
5.893271	Botoșani	Bihor	145
5.821387	Constanța	Ialomița	135
5.407964	Brăila	Prahova	132
5.271911	Argeș	Vaslui	121
5.162727	Giurgiu	Botoșani	119
5.059998	Bihor	Dâmbovița	97
5.005209	Timiș	București	93

4.954666	Mehedinți	Covasna	87
4.908161	Vrancea	Brăila	84
4.903894	Călărași	Teleorman	82
4.819994	Iași	Vrancea	82
4.815012	Tulcea	Sibiu	76
4.463915	Teleorman	Sălaj	75
3.803698	Sibiu	Călărași	74
3.791631	Dâmbovița	Cluj	73
3.641862	Gorj	Giurgiu	72
3.514949	Prahova	Suceava	71
3.378298	Bistrița-Năsăud	Mehedinți	64
3.246142	Caraș-Severin	Arad	63
2.946657	Arad	Gorj	61
2.901472	Vâlcea	Buzău	60
2.718627	Buzău	Hunedoara	54
2.640306	Hunedoara	Neamț	53
2.600555	Alba	Vâlcea	53
2.304692	Neamț	Tulcea	50
2.247114	Suceava	Bistrița-Năsăud	48
2.085531	Cluj	Caraș-Severin	47
1.945471	Maramureș	Maramureș	46
1.91411	Ilfov	Alba	44
1.582435	Satu Mare	Ilfov	41
1.547735	Harghita	Satu Mare	27
1.001121	București	Harghita	24

Gen și vârstă

Dimensiunea preponderent de gen feminin - 69% și riscul crescut la exploatare în trafic sunt confirmate și de o rată ridicată a victimizării raportată în rândul populației rezidente de gen feminin de 5.84 comparativ cu 2.76, rata de victimizare în rândul persoanelor de gen masculin. Altfel spus, în fiecare an, la fiecare 100000 de rezidenți de gen feminin, 6 femei au fost victime ale traficului de persoane și la fiecare 100000 de rezidenți de gen masculin, 3 bărbați au fost victime ale traficului de persoane.

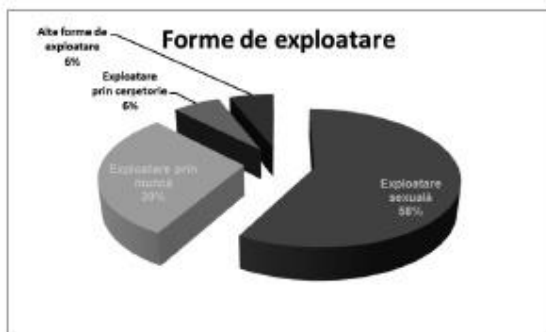
Figura nr. 1. Distribuția victimelor pe vârstă.

Distribuția victimelor identificate în perioada celor 5 ani analizați prezintă imaginea riscului de exploatare și trafic în continuare ridicat în rândul victimelor minore. Din punct de vedere cantitativ, numărul victimelor adulte a fost mai mare (a se vedea graficul nr. 1), însă, pentru o dimensionare adecvată a problemei, rata de victimizare pe categorii de vârstă în populație schimbă percepția bazată strict pe datele privind victimele. Astfel, pentru fiecare an analizat, media ratei de victimizare a fost de 8.65 în rândul minorilor, comparativ cu 3.33 în rândul adulților. Altfel spus, în fiecare an, la fiecare 100000 de copii rezidenți ai României, 9 copii au fost victime ale traficului de minori și la fiecare 100000 de adulți rezidenți ai României, 3 adulți au fost victime ale traficului de persoane.

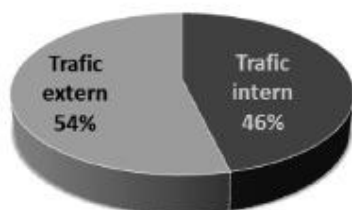
Exploatare

Dacă în perioada evaluării post-implementare a Strategiei naționale antitrafic anterioare schimbarea de paradigmă acțională dorită era traficul de persoane în scopul exploatării prin muncă, în prezent, apreciem necesară nevoia de revenire acțională asupra traficului de persoane în scopul exploatării sexuale, cu o atenție în rândul minorilor cu vârsta cuprinsă între 13-17 ani și a tinerilor cu vârsta până la 25 de ani. Numărul victimelor recrutate pe internet sau exploatare prin obligarea la reprezentări pornografice prin intermediul mijloacelor de comunicații tehnologice a crescut în mod constant de la an la an, începând cu 2012. Chiar dacă dimensiunea acestei exploatări nu este una ridicată, atenția trebuie orientată înspre reducerea și prevenirea actelor de exploatare prin utilizarea noilor mijloace tehnologice, majoritatea situațiilor fiind apărute în special în traficul intern.

Tiparul formelor de exploatare în trafic pentru această perioadă este exploatarea sexuală. Dacă în perioada strategică anterioară (2006-2010) exista o reorientare a activităților antitrafic către exploatarea prin muncă, ultimii doi ani (2015-2016) readuc în atenție exploatarea sexuală, cu toate formele sale, inclusiv actele pornografice. Exploatarea sexuală are aceleași forme de organizare, indiferent de destinația internă sau externă a acesteia, genul feminin fiind, de regulă, obligat în cele mai multe situații la practicarea prostituției pe stradă sau în locuințe private. Dimensiunea crescută a minorelor exploatare intern, în paralel cu dimensiunea crescută a victimelor femei adulte (tinere cu vârste cuprinse între 18 și 25 de ani) exploatare extern, este explicată prin modul de operare specific, în care exploatarea internă este folosită ca o perioadă de pregătire a persoanelor care, după împlinirea vârstei de 18 ani, sunt obligate la practicarea prostituției în afara țării.

Figura nr. 2. Destinație externă/internă în rândul victimelor identificate în perioada anilor 2012-2016

Ponderea traficului intern din totalul de 4.330 victime identificate în toți cei 5 ani a fost, în medie, de 46%, având un minim de 39% înregistrat în anul 2013 și un maxim de 57% înregistrat în 2016.

State precum Germania și Italia au înregistrat un flux de 10% fiecare din totalul victimelor traficului de persoane înregistrate de autoritățile române în perioada 2012-2016. Primele 10 destinații externe ale traficului de persoane cu proveniență română, în ordinea frecvenței înregistrate, au fost:

Germania	442
Italia	432
Spania	305
Grecia	216
Marea Britanie	155
Franța	88
Austria	87
Portugalia	78
Cehia	52
Olanda	46

Cetățeni străini

În această perioadă, România nu se remarcă ca un stat de destinație pentru victime ale traficului de persoane - cetățeni de altă origine decât cea română. În toți anii analizați, 9 victime ale traficului de persoane de altă naționalitate au fost înregistrate în Sistemul integrat de monitorizare și evidență a victimelor traficului de persoane, 6 provenind din Republica Moldova, în timp ce alte trei au fost cetățeni europeni.

III. Priorități, politici și cadru juridic existente

Într-un cadru mai larg, Programul de Guvernare 2017-2020, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 496 din 29 iunie 2017, prevede la capitolul "Politica de apărare și securitate națională", în cuprinsul componentei "Politica de apărare - Politica Guvernului privind securitatea națională în perioada 2017-2020", un obiectiv de tip securitar referitor la: "Contracurarea activităților de criminalitate organizată, îndeosebi cele de contrabandă cu produse puternic accizate sau contrafăcute, trafic de arme, trafic de droguri, trafic de persoane și migrație ilegală, spălarea banilor etc.", în contextul în care criminalitatea organizată,

traficul de persoane, traficul de droguri și contrabanda continuă să constituie unele dintre problemele importante ce pot pune în pericol siguranța internă a României.

Modificări legislative

În ultimii ani, România și-a definitivat progresele în ceea ce privește alinierea la standardele europene în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane, având în prezent reglementări naționale conforme cu standardele europene și internaționale. La data de 1 februarie 2014 a intrat în vigoare noul Cod penal, conform Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care a adus modificări în planul legislativ antitrafic.

Noul Cod penal, așa cum este cunoscut din perioada dezbaterilor, răspunde necesităților practice care de multă vreme reclamau ajustări ale legislației penale, răspunzând și standardelor europene în materie. Mesajul juridic și social al noului Cod este întemeiat, în primul rând, pe obiectivul reformării politicii punitive, iar abordarea conceptuală cuprinde o revizuire a pedepselor, o ordonare logică prin condensarea legislației (în acest sens o serie de infracțiuni din legi speciale au fost incluse sub forma modificată sau nemodificată în noul Cod), precum și fapte și sancțiuni adaptate realităților actuale.

Conform unei analize referitoare la Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, s-a constatat că majoritatea dispozițiilor de drept penal material și procesual cuprinse în directivă se regăseau deja în dreptul intern, nepresupunând intervenții majore cu ocazia transpunerii directivei în legislația română.

O altă modificare importantă survenită, cu consecințe în sfera traficului de persoane, este și cea din legislația privind străinii care, prin modificarea art. 5¹ din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare (modificare intervenită prin art. I pct. 7 din Legea nr. 331/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul străinilor), include victimele traficului de persoane în categoria persoanelor vulnerabile, dispozițiile legislative din domeniu referitoare la persoanele vulnerabile aplicându-se astfel și victimelor traficului.

Acte normative de referință

A. Viziunea prezentei strategii își propune să corespundă și nevoilor de intervenție identificate prin intermediul diferitelor documente strategice naționale, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 779/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale de ordine și siguranță publică 2015-2020, care, în conformitate cu analiza în cadrul COSI - Comitetul permanent pentru securitate internă a propunerilor statelor membre, precum și a raportului SOCTA⁵ 2013, a stabilit printre prioritățile din Ciclu de politici ale Uniunii Europene 2014-2017 și traficul de ființe umane, prioritate avută în vedere și în următorul Ciclu de politici al Uniunii Europene privind criminalitatea organizată și formele grave de criminalitate internațională pentru perioada 2018-2021⁶, astfel că obiectivul specific nr. 1.3 propune activități referitoare la prevenirea și combaterea traficului de persoane, inclusiv prin creșterea nivelului de conștientizare a categoriilor sociale vulnerabile și a gradului de protecție a victimelor traficului de persoane.

⁵ Serious and Organised Crime Threat Assessment.

⁶ Priorități adoptate de Consiliu în cadrul reuniunii din data de 27 martie 2017, pe baza evaluării amenințărilor criminalității organizate (SOCTA) care a avut loc pe parcursul anului 2016.

B. Principalele instrumente juridice internaționale referitoare la traficul de persoane, ratificate de România, ori care au incidență în sfera traficului de persoane și a drepturilor omului, precum și documentele europene relevante sunt următoarele:

1. Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000, ratificată prin Legea nr. 565/2002. România a semnat, la data de 14 decembrie 2000, la Palermo, Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și cele două protocoale adiționale, adoptate la New York la data de 15 noiembrie 2000: Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, precum și Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare;
2. Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, deschisă spre semnare și semnată de România la Varșovia la 16 mai 2005, ratificată prin Legea nr. 300/2006;
3. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de

înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului;
4. Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

C. Instrumente internaționale care fac referire explicită la drepturile copilului, traficul de copii și lupta împotriva oricărei forme de exploatare a copiilor:

1. Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, republicată, cu modificările ulterioare;

2. Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii la Geneva la 17 iunie 1999, ratificată prin Legea nr. 203/2000;

3. Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, semnat la New York la 6 septembrie 2000, ratificat prin Legea nr. 470/2001;

4. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007 și semnată de România la Lanzarote la 25 octombrie 2007, ratificată prin Legea nr. 252/2010.

D. Principalele acte normative naționale în domeniul traficului de persoane:

1. Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare;

2. Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările și completările ulterioare;

3. Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare;

4. Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;

5. Hotărârea Guvernului nr. 299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane;

6. Hotărârea Guvernului nr. 1.238/2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane;

7. Ordinul ministrului internelor și reformei administrative, al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, al ministrului educației, cercetării și tineretului, al ministrului sănătății publice, al președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului, al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al ministrului
justiției
nr.335/2007/2.881/2007/1.990/2007/1.072/2007/266/2008/A6.880/2008/409/C/2008/2.353/C/
2008 pentru aprobarea Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane.

E. Acte normative naționale cu referire la traficul de copii, drepturile copilului și lupta împotriva oricărei forme de exploatare a copiilor:

1. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
2. Hotărârea Guvernului nr. 1.443/2004 privind metodologia de repatriere a copiilor români neînsoțiți și asigurarea măsurilor de protecție specială în favoarea acestora;
3. Hotărârea Guvernului nr. 617/2004 privind înființarea și organizarea Comitetului național director pentru prevenirea și combaterea exploatarei copiilor prin muncă, cu modificările și completările ulterioare;
4. Hotărârea Guvernului nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii;
5. Hotărârea Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.

F. Alte instrumente legislative naționale cu incidență în domeniul traficului de persoane:

1. Legea nr. 156/2000 privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
2. Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, cu modificările ulterioare;
4. Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, republicată;

5. Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, cu modificările ulterioare;
6. Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare;
7. Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
8. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016 pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 120/2018;
9. Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
10. Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;
11. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

IV. Definirea problemei

Constatările obținute în urma analizării modului și gradului de îndeplinire a activităților stabilite în Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016, precum și dificultățile întâmpinate pe parcursul perioadei de implementare au reprezentat punctul de plecare pentru definirea problemei de ansamblu în domeniu, respectiv manifestarea în continuare a fenomenului traficului de persoane la un nivel destul de ridicat prin existența unui număr mare de victime, precum și o capacitate relativ restrânsă de răspuns antitrafic. În legătură cu această problemă centrală au fost identificate o serie de probleme subsecvente, respectiv:

1. Persistența la nivelul societății a unor idei preconcepute și eronate referitoare la victimele traficului de persoane

În ciuda numărului foarte ridicat al campaniilor de informare a populației derulate, traficul de persoane este în continuare asociat cu prejudecăți colective și stereotipuri sociale referitoare la victimă. Adesea, victima este confundată cu o prostituată, menținându-se totodată și opinia conform căreia o persoană merită să suporte consecințele exploatării dacă aceasta nu a dat dovadă de vigilență și precauție în momentul în care a fost recrutată. Aceste idei preconcepute sunt ocazional vehiculate, nu obligatoriu într-o manieră explicită, și de polițiști, procurori,

judcători, profesori sau medici, aspect ce poate afecta rezultatele pozitive ale eforturilor antitrafic.

2. Menținerea unei percepții incomplete și incorecte asupra fenomenului traficului de persoane în mass-media

În foarte multe cazuri, mass-media încă se concentrează selectiv asupra fenomenului traficului de persoane, reținând acele fapte și date ce prezintă caracteristicile unei știri de senzație, aspect ce contribuie la promovarea unei imagini incomplete și la perpetuarea unor stereotipuri în ceea ce privește profilul victimei traficului de persoane și modalitățile de exploatare. Prezentarea unor informații inexacte și ambigue referitoare la unele aspecte ale fenomenului traficului de persoane contribuie la realizarea unei comunicări imperfecte a mesajelor antitrafic și astfel la menținerea la un nivel scăzut a gradului de conștientizare și reacție a publicului față de problema traficului.

3. Insuficiența programelor educaționale relevante (educație sexuală, relații de cuplu, educație socială etc.) care să vizeze o pregătire corectă și adaptată specificului societății actuale

Având în vedere caracteristicile curente ale societății, confruntată cu numeroase și complexe provocări, nevoia derulării susținute a unor programe educaționale relevante este din ce în ce mai evidentă. Reducerea gradului de vulnerabilitate asociat categoriilor aflate în situație de risc impune transmiterea către individ a unor idei, cunoștințe, comportamente și atitudini care să poată fi utilizate în viață și în societate. În prezent, lipsa din sistemul educațional a unui număr suficient de programe destinate pregătirii individului pentru diferitele realități sociale este invocată ca fiind una dintre principalele cauze ale pregătirii antivictimale deficitare.

4. Existența unei vulnerabilități crescute la trafic pentru anumite categorii de persoane, în contextul socioeconomic de la nivel național

Nivelul scăzut de trai al populației și lipsa unor oportunități reale de a depăși situațiile de dificultate, pe termen lung, generează sentimente de descurajare/neîncredere în șansele de bunăstare individuală în țară și favorizează migrația. De asemenea, lipsa unor venituri suficiente pentru traiul zilnic împinge persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă să își asume riscuri foarte mari, ignorând sau trecând în plan secund măsurile preventive destinate evitării situațiilor periculoase sau vătămătoare.

5. Asumarea parțială a responsabilităților de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane de către instituțiile cu atribuții în domeniu, atât în ceea ce privește reglementarea, cât și în ceea ce privește aplicarea și monitorizarea măsurilor necesare

Confuzia privind instituțiile implicate, rolul și responsabilitățile acestora, adaptarea sau integrarea insuficientă a normelor legislative specifice fiecărei instituții și, mai ales, abordarea/gestionarea problematicii asistenței victimelor traficului de persoane, într-un context mai larg ce vizează și alte categorii de persoane vulnerabile/cu nevoi speciale, sunt factori care determină suprapuneri și lacune pe diferite planuri de intervenție, o coordonare neunitară și un răspuns neadecvat nevoilor existente. Perpetuarea deficiențelor privind organizarea și funcționarea serviciilor specializate, respectiv numărul redus și existența unor disparități în dezvoltarea acestora la nivel național, este una dintre consecințele care afectează semnificativ durata și calitatea asistenței acordate victimelor traficului de persoane.

6. Dificultatea accesării efective a anumitor drepturi, precum asistență medicală, asistență juridică, despăgubiri civile sau compensație financiară acordată de către stat

Cunoașterea limitată a resurselor existente și a modalităților de aplicare în situații particulare (de către specialiști), gradul redus de aplicabilitate a unor prevederi privind asistența și protecția victimelor traficului de persoane generează acordarea unui sprijin fragmentar victimelor traficului de persoane.

7. Înțelegere limitată a fenomenului traficului de persoane de către profesioniștii din domeniul investigării infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori

De tot mai multe ori, specialiștii care își desfășoară activitatea în zona investigării infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori limitează înțelegerea fenomenului traficului la îndeplinirea unor criterii obiective și la aplicarea cu rigurozitate a prevederilor legislative din acest domeniu, aspect care impactează într-un mod negativ derularea actului de justiție, atât prin comportamentul și măsurile care se iau față de victimele acestor infracțiuni, cât și prin activitățile derulate în vederea cercetării infracțiunii. Această limitare coroborată adesea cu prejudecăți legate de victimele traficului de persoane a relevat tot mai mult necesitatea sensibilizării acestei categorii de profesioniști prin însușirea și a perspectivei umane/victimologice, a consecințelor psihologice pe care săvârșirea acestei infracțiuni le are asupra unei persoane, a conceptelor de revictimizare și victimizare secundară, precum și a identificării victimei traficului de persoane în afara cadrului procesului penal.

8. Capacitate restrânsă de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori din partea autorităților specializate în combaterea fenomenului traficului de persoane

În ultima perioadă, criza tot mai acută a resurselor umane resimțită la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, precum și a Ministerului Public (Direcției de investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism) creează mari dificultăți în gestionarea eficientă a responsabilităților relaționate combaterii fenomenului infracțional al traficului de persoane și a consecințelor generate de evoluția acestuia. Această criză, coroborată cu lipsa unei specializări și pregătiri continue a profesioniștilor rămași în sistem, precum și a unei cooperări eficiente ale structurilor din domenii conexe traficului de persoane, afectează invariabil numărul acțiunilor de urmărire în justiție a traficanților, precum și profunzimea actului de cercetare și urmărire penală a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori.

9. Calitate scăzută a informațiilor diseminate în domeniul traficului de persoane

Colectarea datelor din domeniul traficului de persoane rămâne în continuare un subiect sensibil aflat în atenția instituțiilor cu responsabilități în acest sens, o cât mai bună colectare și interpretare a acestora răsfrângându-se pozitiv atât asupra modului în care sunt orientate eforturile instituțiilor și organizațiilor implicate în prevenirea și combaterea traficului de persoane la nivel național și internațional, dar și a capacității României de a răspunde unor solicitări venite din partea organismelor internaționale. Tendința generală observată este aceea de colectare a unor date incomplete și într-un mod neunitar, această modalitate de colectare alterând, generic vorbind, calitatea informațiilor diseminate în acest domeniu de activitate.

10. Fonduri insuficiente pentru desfășurarea activităților relaționate problematicei traficului de persoane

Pentru o abordare corectă și cuprinzătoare a problematicei traficului de persoane se impune asigurarea unui suport financiar crescut în acest domeniu. Această cerință poate fi realizată prin creșterea bugetului specific alocat instituțiilor cu atribuții în derularea activităților de prevenire a criminalității sau prin intermediul proiectelor internaționale și al programelor de interes național.

11. Resurse umane insuficiente la nivelul instituțiilor publice

Problema resurselor umane este una ce afectează întreg aparatul de stat și nu una specifică domeniului traficului de persoane, însă constituie unul dintre obstacolele importante ce împiedică aducerea la îndeplinire cu succes și într-un mod calitativ a obiectivelor propuse la nivel instituțional/strategic.

12. Cunoașterea limitată a rolului și atribuțiilor instituțiilor cu responsabilități în domeniul traficului de persoane, precum și a prevederilor Mecanismului național de identificare și referire

Cunoștințele incomplete și neclare asupra rolului și atribuțiilor fiecărei instituții implicate în lupta împotriva traficului de persoane, la nivel național, precum și necunoașterea prevederilor Mecanismului național de identificare și referire în rândul responsabililor cu implementarea acestuia generează dificultăți în luarea celor mai eficiente măsuri pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane, dar și pentru asistența și protecția acordate victimelor acestui fenomen.

13. Creșterea riscului de săvârșire a infracțiunii de trafic de persoane în contextul crizei migrantilor

Deși, inițial, România nu reprezenta o țară de destinație pentru fluxurile migratorii provenite dinspre Orientul Mijlociu și statele africane afectate de conflicte armate sau grupări teroriste, tranzitarea României de trei rute principale de migrație către Europa de Vest, respectiv: ruta estică, ruta est- mediteraneană și ruta Balcanilor de Vest, precum și înăsprirea condițiilor de acordare a azilului în țările în care aceștia își doresc să ajungă determină creșterea probabilității de intrare și stabilire a unui număr tot mai semnificativ de migrați pe teritoriul României.

Intensificarea fenomenului migraționist, precum și vulnerabilitatea crescută a populației imigrante conturează astfel cadrul și premisele de manifestare și a unor efecte negative, crescând riscul de săvârșire a infracțiunilor, abuzurilor și exploatării sub orice formă în rândul membrilor acestei populații și, de asemenea, determină autoritățile române responsabile să dezvolte acele mecanisme și proceduri care să prevină sau chiar să urgenteze identificarea posibilelor victime ale traficului de persoane, cetățeni străini pe teritoriul țării noastre.

14. Continuarea existenței unei ponderi crescute a victimelor de cetățenie română exploatare pe teritoriul altor state

Acest aspect impune îmbunătățirea eforturilor de cooperare internațională din partea tuturor instituțiilor cu responsabilități în lupta împotriva traficului de persoane, în special cu instituțiile din țările de destinație, pentru identificarea celor mai eficiente răspunsuri în vederea prevenirii fenomenului, destructurării rețelelor de traficanți și protejării drepturilor victimelor, dar și pentru îmbunătățirea condițiilor economicosociale ale populației vulnerabile, care reprezintă unul din principalii factori favorizanți ai victimizării cetățenilor români în străinătate.

V. Obiectivele strategiei

Prezenta strategie națională are ca scop reducerea impactului și a dimensiunilor traficului de persoane la nivel național prin prioritizarea și eficientizarea activităților în lupta împotriva acestuia.

Obiective generale

1. Consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane
2. Îmbunătățirea calității protecției și asistenței acordate victimelor traficului de persoane în vederea reintegrării sociale
3. Dezvoltarea capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori
4. Creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane
5. Dezvoltarea și extinderea procesului de cooperare între actorii relevanți, naționali și internaționali, implicați în lupta împotriva traficului de persoane, precum și dinamizarea eforturilor de acțiune diplomatică de prevenire și combatere a traficului de persoane și de protejare a cetățenilor români în țările de destinație

VI. Principii generale

Activitățile privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și asistența acordată victimelor, desfășurate în conformitate cu obiectivele acestei Strategii naționale, se subsumează, în totalitatea lor, următoarelor principii, a căror respectare este esențială și obligatorie:

1. respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului - toate activitățile desfășurate de instituțiile statului, organizațiile neguvernamentale și alte structuri ale societății civile pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane și acordarea asistenței necesare victimelor acestuia se desfășoară cu respectarea prevederilor convențiilor și tratatelor internaționale privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului, la care România este parte;

2. principiul respectării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului - interesul superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și organismele implicate în realizarea obiectivelor prezentei Strategii naționale;

3. principiul legalității - activitățile pentru realizarea obiectivelor strategice se desfășoară în baza legii și în conformitate cu aceasta;

4. principiul prevenirii - presupune că întreaga activitate desfășurată pentru realizarea obiectivelor strategice trebuie să asigure prevenirea traficului de persoane, atât printr-o bună cooperare între instituțiile și organizațiile implicate, cât și printr-o coordonare unitară a implementării Strategiei naționale;

5. principiul complementarității, transparenței și dialogului social - presupune, pe de o parte, transparența procesului decizional, iar, pe de altă parte, consultarea membrilor societății civile în cadrul acestui proces. Implementarea Strategiei naționale se va face în mod transparent, cu participarea societății civile, alături de instituțiile guvernamentale, în vederea realizării obiectivelor;

6. principiul cooperării - instituțiile și organizațiile implicate în prevenirea și combaterea traficului de persoane și acordarea asistenței victimelor acestuia vor coopera, astfel încât să se asigure o concepție coerentă, integrată asupra problematicii și măsurilor angajate ori planificate, o coordonare adecvată a eforturilor depuse și demersurilor întreprinse;

7. principiul parteneriatului public-privat - presupune cooptarea societății civile în activitățile concrete de implementare a măsurilor de prevenire a traficului de persoane, de oferire a serviciilor de asistență pentru victime, precum și consultarea membrilor societății civile în cadrul procesului decizional;

8. principiul responsabilității - presupune obligația instituțiilor responsabile cu îndeplinirea activităților subsumate realizării obiectivelor prevăzute de Strategia națională, precum și a instituțiilor partenere, de a îndeplini în cea mai bună manieră posibilă sarcinile stabilite;

9. principiul confidențialității - activitățile proprii vor fi date publicității numai în condițiile prevăzute de lege, astfel încât să nu pericliteze bunul mers și finalitatea acestora și nici drepturile și libertățile persoanelor implicate;

10. principiul adaptabilității - presupune ca toate acțiunile antitrafic să fie în conformitate cu nevoile apărute din dinamica fenomenului, cu noile acte normative naționale și internaționale;

11. principiul sustenabilității - presupune alocarea resurselor financiare și umane necesare realizării obiectivelor strategice;

12. principiul subsidiarității - presupune asigurarea luării deciziilor cât mai aproape de cetățean și verificarea permanentă a necesității întreprinderii acțiunilor specifice realizării obiectivelor strategice în lumina posibilităților existente la nivel național, regional sau local;

13. principiul proporționalității - presupune că niciuna dintre acțiunile întreprinse nu trebuie să depășească nivelul necesar pentru realizarea obiectivelor stabilite.

VII. Direcții de acțiune, obiective generale și obiective specifice

VII.1. Prevenirea traficului de persoane

Analiza activităților preventive derulate în perioada 2012-2016, specificul fenomenului traficului de persoane, precum și tendințele actuale ale acestei forme de criminalitate impun continuarea politicilor publice de prevenire a traficului de persoane abordate anterior, urmărindu-se în acest sens o eficientizare cât mai crescută a eforturilor antitrafic din România. Activitatea de prevenire are în vedere acoperirea unui spectru larg atât din punctul de vedere al principalelor forme de manifestare a acestui fenomen (exploatare sexuală, exploatare prin muncă, obligarea la cerșetorie), cât și din cel al persoanelor vulnerabile, elementul de unitate și de coerență fiind reprezentat de concentrarea mesajului pe riscurile asociate traficului de persoane.

În același timp trebuie ținut cont de faptul că demersurile de prevenire a traficului de persoane nu vizează doar informarea și sensibilizarea grupurilor-țintă, prevenirea impunând și luarea de măsuri sociale, economice și educaționale care să reducă în mod real vulnerabilitatea la trafic. În acest context, implicarea sectorului privat în susținerea activităților de prevenire poate asigura o eficientizare a demersurilor antitrafic inițiate.

De asemenea, concepția strategică abordată în domeniul prevenirii traficului de persoane urmărește și transpunerea într-o măsură cât mai mare în eforturile antitrafic din România a abordării generale de la nivel internațional și european, propunându-și totodată să corespundă și nevoilor de intervenție identificate prin intermediul diferitelor documente strategice naționale (de exemplu, Strategia națională de ordine și siguranță publică 2015-2020).

Obiectiv general 1: Consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane

Obiective specifice:

- 1.1. Creșterea nivelului de informare a populației în vederea conștientizării implicațiilor traficului de persoane
- 1.2. Reducerea factorilor de risc ce conduc la victimizare
- 1.3. Monitorizarea activității operatorilor economici din domeniile profesionale cu fluctuație mare a forței de muncă (construcții, agricultură, exploatarea lemnului, turism etc.)

VII.2. Protecția, asistența și reintegrarea socială a victimelor traficului de persoane

Serviciile de protecție și asistență sunt oferite victimelor traficului de persoane fie în centrele de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane înființate de către stat, fie în centrele sau adăposturile organizațiilor neguvernamentale, în locuințe protejate, în centre de zi, dar și la domiciliul acestora.

Analiza sistemului de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane, în special a centrelor publice, a făcut în anul 2015 obiectul unei analize sistemice, având ca finalitate punerea în evidență a punctelor tari și a celor slabe, atât în ceea ce privește dimensiunea organizatorică, dar, cu deosebire, a capacității de răspuns la nevoile de reintegrare a victimelor în viața socială.

Această analiză a reprezentat un demers impus de nevoia planificării și introducerii unei schimbări substanțiale/consistente, adaptate realității, cu implicarea activă a practicienilor. Concluziile și recomandările evaluării au confirmat și au completat datele existente privind asistența acordată victimelor traficului de persoane, respectiv au contribuit la definirea situației actuale și a nevoii de intervenție, precum și la orientarea acțiunilor specifice.

Obiectiv general 2: Îmbunătățirea calității protecției și asistenței acordate victimelor traficului de persoane în vederea reintegrării sociale

Obiective specifice:

- 2.1. Consolidarea dialogului interinstituțional și a coordonării asistenței și protecției victimelor traficului de persoane și traficului de minori
- 2.2. Creșterea capacității sistemului de asistență socială de răspuns la nevoile specifice victimelor traficului de persoane
- 2.3. Asigurarea asistenței și protecției specifice principalelor categorii de victime identificate

VII.3. Combaterea traficului de persoane

În contextul analizării traficului de persoane ca un fenomen dinamic, sistemul românesc de justiție penală și autoritățile de aplicare a legii sunt față în față cu dificultăți tot mai consistente în registrul prevenirii și controlului fenomenului infracțional al traficului și exploatării persoanelor, sistem provocat să facă față acestei zone obscure de manifestare a criminalității în condiții de limitare crescută a resurselor instituționale angrenate, pe de o parte, și de specializare continuă a criminalității naționale și transfrontaliere, pe de altă parte. Astfel, construirea unui răspuns național coerent și eficient din partea actorilor cu responsabilități în domeniul combaterii traficului de persoane, prin crearea și dezvoltarea de noi pârgii și mijloace de control, precum și prin adaptarea instrumentelor și tehnicilor de lucru deja folosite apare ca o condiție esențială în asigurarea sustenabilității întregului sistem național antitrafic.

Obiectiv general 3. Dezvoltarea capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori

Obiective specifice:

- 3.1. Dezvoltarea și consolidarea cunoștințelor și competențelor profesionale prin formarea și pregătirea continuă, necesară și adaptată a profesioniștilor din domeniul judiciar antitrafic și a celor din cadrul celorlalte structuri de aplicare a legii.
- 3.2. Creșterea gradului de participare a victimelor traficului de persoane în procesul penal
- 3.3. Dezvoltarea capacității de utilizare a investigațiilor financiare în cercetarea infracțiunii de trafic de persoane și trafic de minori, precum și în identificarea și urmărirea bunurilor și profiturilor obținute din săvârșirea infracțiunii de trafic de persoane

3.4. Îmbunătățirea tehnicilor și instrumentelor de lucru în scopul optimizării identificării, urmăririi și confiscării bunurilor și profiturilor obținute din comiterea infracțiunii de trafic de persoane/minori

3.5. Dezvoltarea cooperării judiciare dintre structurile din domeniile conexe traficului de persoane ce pot contribui la cercetarea infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori, la nivel național

3.6. Consolidarea cooperării judiciare internaționale dintre structurile de combatere a criminalității organizate în domeniul traficului de persoane

VII.4. Monitorizarea și evaluarea traficului de persoane și a implementării politicilor

România reușește, prin intermediul actorilor instituționali, să asigure o evaluare cel puțin cantitativă a activităților antitrafic derulate de acestea, prin prezentarea de date referitoare la activitatea specifică. Cu toate acestea, în absența unei abordări unitare a instituțiilor implicate în colectarea, prelucrarea și raportarea datelor, calitatea informațiilor diseminate referitoare la imaginea de ansamblu a fenomenului traficului de persoane în România poate fi serios afectată. În acest context, colectarea și îmbunătățirea permanentă a modalității de realizare a colectării datelor care să reflecte cât mai fidel realitatea existentă rămân unele dintre activitățile principale aflate în vizorul instituțiilor de profil, acestea aflându-se la baza elaborării, dezvoltării, implementării și eficientizării tuturor demersurilor efectuate în lupta împotriva traficului de persoane.

Obiectiv general 4. Creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane

Obiective specifice:

4.1. Îmbunătățirea datelor colectate și a modului de colectare a datelor de către instituțiile cu responsabilități în domeniu

4.2. Îmbunătățirea cunoștințelor referitoare la dimensiunea fenomenului traficului de persoane

VII.5. Cooperare interinstituțională și internațională

Deși în acțiunile de cooperare sunt întâlnite "variații", puse adesea pe seama birocrățiilor sau a relațiilor uneori neconsolidate, cultivarea cooperării într-un mod autentic și consecvent în cazurile de trafic de persoane a determinat, în bună măsură, beneficii remarcabile, atât pentru victime, cât și pentru acțiunile antitrafic ale instituțiilor și organizațiilor de profil, crescând astfel eficiența întregului proces de lupta împotriva traficului de persoane.

Fără a pierde din vedere obstacolele, întârzierile, dificultățile sau insuccesele înregistrate, este tot mai evident faptul că reușitele contabilizate în domeniul antitrafic au fost posibile ca efect al modului în care actorii implicați au înțeles să pună în act cooperarea formală și informală dintre structurile responsabile, de la nivel național și internațional.

Astfel, în contextul extern actual al apariției tot mai multor noi și complexe amenințări la adresa securității interne a Uniunii Europene și, implicit, a României, criza migranților, terorismul, evoluția formelor de radicalizare și instabilitatea în plan regional, aspecte ce determină creșterea numărului situațiilor de risc în care sunt implicați cetățeni români aflați pe teritoriul țărilor predilecte pentru traficul de persoane, se impune asigurarea unui nivel ridicat de cunoaștere și înțelegere a condițiilor și premiselor pentru care aceste state devin atractive și, de asemenea, consolidarea colaborării bilaterale a României cu diferite state, precum și în cadrul mecanismelor și formatelor de cooperare regională și europeană.

În plan intern, parteneriatul puternic între instituțiile publice, sindicate, patronate și organizații neguvernamentale rămâne pilonul de bază pentru desfășurarea unitară, coordonarea și evaluarea activităților de prevenire și combatere a fenomenului traficului de persoane

Obiectiv general 5. Dezvoltarea și extinderea procesului de cooperare între actorii relevanți, naționali și internaționali, implicați în lupta împotriva traficului de persoane, precum și dinamizarea eforturilor de acțiune diplomatică de prevenire și combatere a traficului de persoane și de protejare a cetățenilor români în țările de destinație

Obiective specifice:

5.1. Consolidarea cooperării dintre instituțiile relevante cu responsabilități în prevenirea și combaterea traficului de persoane și în oferirea de asistență și protecție victimelor traficului de persoane

5.2. Diversificarea colaborării în domeniul traficului de persoane între instituțiile publice, societatea civilă și reprezentanții sectorului privat

5.3. Dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională cu instituții similare din străinătate, organizații și organisme internaționale sau instituții/organisme ale Uniunii Europene

5.4. Aprofundarea cooperării cu statele de destinație în scopul coordonării acțiunilor și eforturilor de prevenire și descurajare a traficului de persoane și al asistenței acordate cetățenilor români

5.5. Continuarea politicii de atragere a fondurilor externe nerambursabile

VIII. Rezultatele strategiei

Obiectiv general 1. Consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane

Rezultat: Creșterea eficienței demersurilor preventive prin accentuarea măsurilor de reducere a vulnerabilității în plan social, economic și educațional

Obiectiv general 2. Îmbunătățirea calității protecției și asistenței acordate victimelor traficului de persoane în vederea reintegrării sociale

Rezultat: Calitate și eficiență crescute ale serviciilor de asistență acordate victimelor traficului de persoane

Obiectiv general 3. Dezvoltarea capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori

Rezultat: Nivel crescut de profesionalism al specialiștilor care desfășoară activități de cercetare, urmărire penală și condamnare a traficanților

Obiectiv general 4. Creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane

Rezultat: Grad crescut al calității informațiilor diseminate

Obiectiv general 5. Dezvoltarea și extinderea procesului de cooperare între actorii relevanți, naționali și internaționali, implicați în lupta împotriva traficului de persoane, precum și dinamizarea eforturilor de acțiune diplomatică de prevenire și combatere a traficului de persoane și de protejare a cetățenilor români în țările de destinație

Rezultat: Mecanism funcțional de cooperare, la nivel național și internațional, între actorii relevanți implicați în prevenirea și combaterea traficului de persoane și în oferirea de asistență și protecție victimelor traficului de persoane, precum și grad crescut de protecție a cetățenilor români aflați în țările de destinație

IX. Rezultatele acțiunilor

Obiectiv general 1. Consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane

Rezultate:

- a) nivel ridicat al cunoștințelor deținute de populație/grupuri de risc/categorii profesionale referitoare la fenomenul traficului de persoane;
- b) grad crescut de conștientizare a populației cu privire la cauzele și consecințele traficului de persoane;
- c) grad crescut al capacității de autoprotecție a persoanelor din grupurile vulnerabile;
- d) reducerea vulnerabilității la trafic prin măsuri economice, sociale și educaționale;
- e) campanii/proiecte/inițiative de prevenire implementate, naționale, regionale sau locale, adresate grupurilor-țintă;
- f) asigurarea unui grad înalt de respectare a normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate.

Obiectiv general 2. Îmbunătățirea calității protecției și asistenței acordate victimelor traficului de persoane în vederea reintegrării sociale

Rezultate:

- a) capacitate crescută de coordonare integrată a măsurilor de asistență a victimelor traficului de persoane;
- b) capacitate crescută de acordare de asistență specializată victimelor traficului de persoane;
- c) asistență și protecție adaptată situației specifice și nevoilor individuale.

Obiectiv general 3. Dezvoltarea capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori

Rezultate:

- a) specialiști instruiți în investigarea infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori;
- b) grad crescut de identificare a victimelor traficului și de intervenție a specialiștilor din structurile de combatere a crimei organizate, precum și a profesioniștilor din celelalte structuri de aplicare a legii, în cazurile de trafic de persoane;
- c) capacitate crescută de lucru cu victimele traficului de persoane, prin creșterea gradului de empatie și înțelegere a perspectivei umane;

- d) grad crescut de participare a victimelor traficului de persoane în procesul penal;
- e) capacitate crescută de probare a faptelor de trafic de persoane și trafic de minori, precum și de identificare și urmărire a produsului infracțional;
- f) nivel crescut de recuperare a prejudiciului rezultat din comiterea infracțiunii de trafic de persoane și trafic de minori;
- g) grad crescut de cooperare la nivel național în vederea creșterii capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori;
- h) utilizarea activă a instrumentelor de cooperare judiciară internațională.

Obiectiv general 4. Creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane

Rezultate:

- a) mod unitar și comparabil de măsurare și interpretare a datelor;
- b) cunoașterea evoluției fenomenului traficului de persoane;
- c) cunoașterea consecințelor noilor prevederi legislative în domeniul traficului de persoane.

Obiectiv general 5. Dezvoltarea și extinderea procesului de cooperare între actorii relevanți, naționali și internaționali, implicați în lupta împotriva traficului de persoane, precum și dinamizarea eforturilor de acțiune diplomatică de prevenire și combatere a traficului de persoane și de protejare a cetățenilor români în țările de destinație

Rezultate:

- a) răspuns național antitrafic eficient, coerent și transparent;
- b) canale active de comunicare și cooperare la nivel global în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane;
- c) calitate crescută a activităților antitrafic desfășurate de către actorii relevanți în parteneriat;
- d) răspuns coordonat și eficient al autorităților din statele de origine și destinație în vederea reducerii traficului de persoane;
- e) calitate crescută a activităților antitrafic finanțate prin intermediul fondurilor externe nerambursabile.

X. Indicatori

Obiectiv general 1

Indicatori:

- a) număr de campanii/proiecte/inițiative de prevenire implementate;

- b) număr de beneficiari ai campaniilor/proiectelor/inițiativelor de prevenire;
- c) număr de articole/emisiuni având ca temă traficul de persoane promovate de mass-media;
- d) număr de programe de formare profesională a persoanelor din grupurile vulnerabile.

Obiectiv general 2

Indicatori:

- a) mecanism de monitorizare și coordonare a implementării măsurilor de asistență și protecție;
- b) număr de servicii specializate dezvoltate;
- c) număr de victime care beneficiază de servicii specializate;
- d) categoriile de servicii accesate de victimele traficului de persoane;
- e) durata și calitatea programelor de asistență.

Obiectiv general 3

Indicatori:

- a) număr de cursuri de specializare, instruire și de formare a profesioniștilor din domeniul antitrafic și din structurile de aplicare a legii realizate;
- b) program de coordonare a victimelor în procesul penal îmbunătățit;
- c) număr de cooperări cu structuri din domeniul financiar realizate;
- d) număr de soluții implementate în scopul optimizării identificării și urmăririi bunurilor și profiturilor obținute din comiterea infracțiunii de trafic de persoane;
- e) număr de cooperări cu structuri din domenii conexe traficului de persoane;
- f) număr de cooperări cu structuri internaționale din domeniul antitrafic.

Obiectiv general 4

Indicatori:

- a) cadru conceptual privind modul unitar și comparabil de măsurare și interpretare a datelor propus;
- b) rapoarte de evaluare a fenomenului la nivel național realizate;
- c) analiză de impact asupra noilor prevederi legislative în domeniul traficului de persoane (noul Cod penal, noul Cod de procedură penală) realizată.

Obiectiv general 5

Indicatori:

- a) număr de parteneriate încheiate în vederea desfășurării de activități în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane;
- b) număr de activități desfășurate în parteneriat de către actorii relevanți în domeniul traficului de persoane;
- c) numărul activităților desfășurate în vederea dezvoltării dialogului, a coordonării pe teme ale agendei europene, a continuării proiectelor deja inițiate/identificarea de noi oportunități de cooperare, precum și promovarea intereselor României în cadrul organizațiilor internaționale;
- d) număr de activități desfășurate în vederea prevenirii și combaterii traficului de persoane pe relația cu țările de destinație;
- e) număr proiecte și parteneriate aflate în implementare cu fonduri externe nerambursabile.

XI. Implicații pentru buget

Resursele financiare necesare implementării Strategiei naționale provin, în principal, din:

- a) fonduri de la bugetul de stat, alocate fiecărui minister și fiecărei instituții cu competențe în implementarea Strategiei naționale, programate multianual;
- b) fonduri stabilite la nivelul Uniunii Europene pentru gestionarea traficului de persoane și desfășurarea de activități antitrafic;
- c) fonduri externe nerambursabile puse la dispoziție de finanțatori europeni sau internaționali;
- d) donații și sponsorizări oferite/acceptate în condițiile legii.

XII. Implicații juridice

În plan legislativ se impune evaluarea actelor normative incidente domeniului prevenirii și combaterii traficului de persoane, demersurile legislative urmărind cu precădere clarificarea competențelor și responsabilităților structurilor cu atribuții în materie, corelarea domeniilor subsecvente, precum și euroconformizarea cu actele europene aferente.

Inițiativele legislative de modificare și/sau completare a unor acte normative de nivel superior (legi, ordonanțe ale Guvernului) și a celor de nivel inferior (hotărâri ale Guvernului, precum și ordine și instrucțiuni ale ministrului afacerilor interne) se vor realiza conform planurilor legislative anuale, fundamentate pe baza noilor oportunități reieșite din Strategia națională.

XIII. Proceduri de monitorizare, evaluare

Cadrul organizatoric necesar implementării, monitorizării și evaluării Strategiei naționale presupune colaborarea tuturor instituțiilor implicate și interesate pentru a pune în aplicare, într-un mod eficient, direcțiile de acțiune, obiectivele generale și obiectivele specifice prevăzute în prezenta strategie.

În vederea realizării activităților prevăzute în Planul de acțiune și în scopul asigurării atingerii obiectivelor Strategiei se înființează Comitetul de monitorizare a implementării strategiei. Acesta va fi format din reprezentanți la nivel decizional ai instituțiilor implicate (secretar de stat, inspector general, director) și va fi coordonat la nivel de secretar de stat de către Ministerul Afacerilor Interne. Secretariatul Comitetului va fi asigurat de Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane.

Pentru obținerea de informații privind stadiul/modul de implementare a Strategiei naționale, precum și a rezultatelor pe care atingerea obiectivelor acesteia le va produce, monitorizarea va urmări două direcții:

- a) monitorizarea implementării strategiei. Această direcție furnizează informații privind modul de implementare a acțiunilor menționate în cadrul strategiei. În acest sens vor fi elaborate, de către fiecare instituție care desfășoară activități de prevenire și combatere a traficului de persoane, de asistență și reintegrare a victimelor, rapoarte de monitorizare periodice în care vor prezenta modul de îndeplinire a sarcinilor asumate prin planurile de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale. Rapoartele de monitorizare vor fi transmise Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane sau la solicitarea acesteia;
- b) monitorizarea atingerii obiectivelor. Această direcție furnizează informații privind rezultatele concrete obținute în activitatea fiecărei instituții cu responsabilități în domeniul luptei împotriva traficului de persoane. În acest sens, rezultatele monitorizării vor consta în identificarea stadiului îndeplinirii obiectivelor, rezultatelor fiecărei activități măsurate cu ajutorul indicatorilor de performanță stabiliți și descriși în planurile de acțiune pentru implementarea strategiei, compararea rezultatelor obținute cu rezultatele estimate, precum și încadrarea în termenele stabilite

Pentru asigurarea obținerii de informații relevante, complete și într-un mod unitar, Comitetul va desemna o echipă de monitorizare formată din reprezentanți, la nivel de experți, ai instituțiilor implicate care va elabora, în acest sens, chestionare de monitorizare și va efectua vizite de evaluare.

Rapoartele echipei de monitorizare vor evidenția progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor Strategiei naționale și, după caz, motivele îndeplinirii parțiale sau neîndeplinirii obiectivelor și vor cuprinde concluzii și recomandări privind posibile măsuri de îmbunătățire a procesului de implementare, respectiv propuneri de îmbunătățire/revizuire a obiectivelor propuse, propuneri de soluții pentru remedierea situațiilor constatate, măsuri de corecție astfel încât evoluția indicatorilor să fie cea scontată.

În cadrul procesului de monitorizare și evaluare, Comitetul va analiza modul de realizare a sarcinilor asumate de către fiecare instituție și va stabili măsurile ce se impun în vederea atingerii obiectivelor Strategiei.

La finalul perioadei de implementare a planurilor de acțiune, Comitetul va realiza o evaluare a rezultatelor obținute raportate la obiectivele stabilite.

Evaluarea finală a implementării Strategiei naționale împotriva traficului de persoane, realizată de Comitet, va fi prezentată Guvernului României.

XIV. Instituții responsabile

La nivel național, principalele instituții ce desfășoară activități de prevenire și combatere a traficului de persoane, dar și de asistență și reintegrare a victimelor sunt următoarele:

A. Ministerul Afacerilor Interne, prin structurile de specialitate:

1. Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane este structura de specialitate în domeniul prevenirii, monitorizării și evaluării fenomenului traficului de persoane din România. Rolul Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane este de coordonare, evaluare și monitorizare la nivel național a modului în care instituțiile statului implementează politicile în domeniul traficului de persoane, precum și a celor din domeniul protecției și monitorizării asistenței acordate victimelor acestuia.

2. Inspectoratul General al Poliției Române și unitățile corespondente din teritoriu sunt structuri ale Ministerului Afacerilor Interne, ce desfășoară activități investigative și de cercetare penală pe linia traficului de persoane, prin intermediul ofițerilor de poliție judiciară anume desemnați ce își desfășoară activitatea în cadrul Direcției de combatere a criminalității organizate, precum și, atunci când se impune, asigură măsuri de protecție a victimelor prin intermediul ofițerilor din cadrul Oficiului Național pentru Protecția Martorilor.

3. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, cu unitățile subordonate, este structura din cadrul Ministerului Afacerilor Interne care desfășoară activități pe linia prevenirii ieșirii ilegale din România a cetățenilor români minori, posibile victime ale traficului de persoane, având totodată și responsabilități de identificare și referire a victimelor traficului de persoane.

4. Inspectoratul General pentru Imigrări este structura specializată, cu personalitate juridică, organizată în subordinea Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile ce îi sunt date prin lege pentru implementarea politicilor României în domeniile migrației, azilului și al integrării străinilor, precum și a legislației relevante în aceste domenii. Cu privire la lupta împotriva traficului de persoane, Inspectoratului General pentru Imigrări îi revin următoarele sarcini: acordarea unui drept de ședere sau a tolerării rămânerii pe teritoriul național, în condițiile prevăzute de lege, pentru cetățeni străini victime ale traficului; la solicitarea scrisă a autorităților competente, cazarea străinilor victime ale traficului de persoane în centrele special amenajate ale Inspectoratului General pentru Imigrări; diseminarea către structurile competente în domeniul combaterii traficului de persoane a datelor și informațiilor obținute în activitatea specifică curentă.

5. Instituția prefectului, instituție publică cu personalitate juridică, ce este organizată și funcționează sub conducerea prefectului, reprezentantul Guvernului pe plan local care conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului, organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

B. Ministerul Justiției

C. Ministerul Muncii și Justiției Sociale, ca minister de sinteză și de coordonare a aplicării strategiilor și politicilor Guvernului în domeniul muncii, familiei, egalității de șanse, protecției sociale și protecției drepturilor copilului, are obligația de a asigura, prin serviciile și instituțiile sale, precum și prin structurile teritoriale ale acestora, cadrul normativ și instituțional în vederea prevenirii situațiilor de risc privind populația în ansamblu, prin măsuri care vizează protecția și securitatea socială, în vederea diminuării riscurilor privind categoriile vulnerabile ale populației, prin strategii și programe sectoriale, precum și în vederea asistenței și protecției sociale a victimelor, în scopul recuperării și reintegrării sociale a acestora. Aceste responsabilități se realizează inclusiv prin coordonarea și îndrumarea metodologică a activității direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, care funcționează în subordinea consiliilor județene și a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, și respectiv a serviciilor publice de asistență socială, care funcționează în subordinea consiliilor locale.

1. Prin preluarea în cadrul ministerului a funcțiilor și atribuțiilor Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, responsabilitățile Ministerului Muncii și Justiției

Sociale în domeniul prevenirii traficului de minori și asistenței victimelor copii se exercită în principal prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție. Aceste responsabilități sunt relaționate misiunii globale a ministerului în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului la nivel național și sunt concretizate prin următoarele atribuții specifice: asigurarea cadrului normativ privind organizarea și funcționarea serviciilor de prevenire și a serviciilor specializate pentru protecția, reabilitarea și reintegrarea socială a copiilor victime ale oricăror forme de violență, inclusiv traficul de copii, precum și a cadrului metodologic privind prevenirea și intervenția multidisciplinară și interinstituțională în domeniul traficului de copii; asigurarea activităților prevăzute de lege în vederea repatrierii, protecției și monitorizării post-repatriere a copiilor români aflați neînsoțiți pe teritoriul altor state și a copiilor victime ale traficului de minori; monitorizarea respectării drepturilor copilului pe teritoriul României.

2. Autoritatea Națională pentru Protecția Persoanelor cu Dizabilități este organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, și coordonează la nivel central activitățile de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități, elaborează politicile, strategiile și standardele în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități, asigură urmărirea aplicării reglementărilor din domeniul propriu și controlul activităților de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități.

3. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin măsurile active de stimulare a ocupării forței de muncă, asigură egalitatea de șanse pe piața muncii tuturor categoriilor de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă și în special persoanelor care prezintă dificultăți de inserție pe piața muncii (femei, victime al traficului de persoane, persoane cu handicap, persoane de etnie romă etc.). Pentru persoanele cu risc ridicat de a fi traficate, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă dezvoltă programe de informare privind piața muncii și drepturile angajaților, programe de formare profesională, precum și de informare a operatorilor economici pentru angajarea acestora cu prioritate.

4. Inspekția Muncii, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, exercită atribuții de autoritate de stat în domeniul relațiilor de muncă și securității și sănătății în muncă și controlează aplicarea unitară a dispozițiilor legale, în domeniile sale de competență în unitățile din sectorul public, mixt, privat, precum și la alte categorii de angajatori. În domeniul relațiilor de muncă, activitatea de control este structurată pe următoarele direcții: identificarea angajatorilor care folosesc munca nedeclarată; depistarea cazurilor de nerespectare a celorlalte acte normative care

reglementează activitatea relațiilor de muncă; identificarea și eliminarea formelor de exploatare a muncii copilului; respectarea prevederilor legale referitoare la: încadrarea în muncă a cetățenilor străini, protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, egalitatea de șanse între femei și bărbați.

D. Ministerul Educației Naționale are atribuții în prevenirea traficului de persoane în rândul copiilor și tinerilor, precum și în asigurarea serviciilor de consiliere și reintegrare școlară a victimelor.

E. Ministerul Afacerilor Externe, instituție a cărei activitate se răsfrânge atât în sfera cooperării interne, cât și internaționale, are atribuții, în calitate de partener, atât în domeniul prevenirii traficului de persoane, cât și în domeniul acordării de asistență consulară cetățenilor români victime sau potențiale victime ale traficului de persoane (inclusiv asigurarea condițiilor pentru repatrierea victimelor traficului de persoane), întocmirii unor date statistice în materie în vederea transmiterii acestora către instituțiile interesate, la solicitarea acestora (de exemplu, o listă cu statele care prezintă potențial asupra aspectului traficului de persoane).

F. Ministerul Sănătății organizează, în cadrul comunităților vulnerabile, campanii de informare și educare referitoare la bolile cu transmitere sexuală și participă la desfășurarea de campanii de informare a opiniei publice asupra cauzelor, riscurilor și consecințelor traficului de persoane.

G. Ministerul Public, prin Direcția de investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism, este structura cu personalitate juridică, specializată în combaterea infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism, competentă să efectueze urmărirea penală pentru infracțiunile prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016, aprobată cu modificări prin Legea nr. 120/2018, și în legile speciale, infracțiuni în care se circumscriu și infracțiunile de trafic de persoane, precum și să conducă, supravegheze și controleze actele de cercetare penală efectuate din dispoziția procurorului de către organele de poliție judiciară.

H. Consiliul Superior al Magistraturii, în virtutea rolului său de garant al independenței justiției, furnizează date statistice cu privire la cauzele aflate pe rolul instanțelor și parchetelor care au ca obiect infracțiunile de trafic de persoane, precum și date privind numărul confiscărilor dispuse și valoarea bunurilor confiscate.

I. Printre celelalte instituții/autorități ce pot avea responsabilități în sfera traficului de persoane, implicate, în calitate de responsabil sau partener, în implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2018-2022, enumerăm și:

Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate din cadrul Ministerului Justiției

Agenția Națională de Administrare Fiscală din cadrul Ministerului Finanțelor Publice

Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați din cadrul Ministerului Muncii și Justiției Sociale

Agenția Națională pentru Programe de Sănătate din cadrul Ministerului Sănătății

Agenția Națională pentru Romi

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului din cadrul consiliilor județene

Direcția generală învățământ universitar din cadrul Ministerului Educației Naționale

Direcțiile de asistență socială/Serviciile publice de asistență socială din cadrul consiliilor locale

Direcția politici servicii sociale din cadrul Ministerului Muncii și Justiției Sociale

Ministerul Culturii și Identității Naționale

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Ministerul Finanțelor Publice

Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat

Ministerul pentru Românii de Pretutindeni

Ministerul Tineretului și Sportului

Ministerul Turismului

Organizația Internațională pentru Migrațiune

Unitatea Centrală de Analiza Informațiilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne

Uniunea Națională a Barourilor din România